

Etnomuzikologický seminář Praha, 10. – 11. listopadu 1999

Ve dnech 10.–11. listopadu 1999 uspořádal Etnologický ústav Akademie věd České republiky v budově předsednictva AV ČR na Národní třídě etnomuzikologický seminář na téma *Prameny lidových písní, hudby a tanců ve světle novodobých možností archivace, dokumentace a prezentace*.

Po zahájení členem akademické rady Vilémem Heroldem a úvodním slovem ředitele Etnologického ústavu Lubomíra Tyllnera promluvili hosté ze Slovenska – Oskár Elschek a Alicia Elscheková ze Slovenského hudobného ústavu v Bratislavě. Ve svých referátech *Technická transformácia archívnych fondov etnomuzikologických inštitúcií a ich využitie* (O. Elschek) a *Klasifikácia a systematizácia archívnych fondov tradičnými a počítačovými technológiami* (A. Elscheková) seznámili oba etnomuzikologové posluchače se způsobem přepisu písňového materiálu do počítačových databází, jeho katalogizací a zpracováním zvukových nahrávek. Systematickou mnohaletou prací, nepřerušenou ani v období normalizace, jako tomu bylo například v Praze, podařilo se slovenským kolegům dosáhnout výsledků, které jim nelze než závidět.

K otázkám vydávání archívních zvukových záznamů a současných nahrávek tradiční hudby promluvil Jiří Plocek. Dušan Holý ve svém referátu *Nevědomost hříchu nečiní. Reflexe dosavadních výsledků některých projektů z oblasti lidové písně* se kriticky vyjádřil k některým současným edicím lidových písní a jejich recenzím. Jarmila Procházková z brněnského pracoviště EÚ se zabývala Janáčkovými záznamy lidových písní a tanců a jejich zpracováním.

Milena Secká z Náprstkova muzea ve svém referátu *Digitální záchrana Čapkovy fonotéky* prezentovala nově vydané zvukové nahrávky lidové hudby přírodních národů z fonotéky Karla Čapka, které z jeho pozůstalosti věnovala Náprstkovo muzeu rodina Scheinplflugova.

Marta Toncrová z EÚ Brno v referátu *Pramen a ediční praxe* uvedla některé problémy, s nimiž se editoři sbírek lidových písní v praxi setkávají (např. poměr spisovného jazyka a dialektu v lidových písních). Lucie Uhlíková z téhož pracoviště se ve svém referátu dotkla vztahu etiky a ediční praxe a předložila k diskusi problém publikace neetických textů lidových písní, například ve vztahu k cizím etnickým skupinám, v plném znění.

Eva Ryšavá z Národního muzea ve svém referátu *Katalogizace a bibliografie kramářských písňových tisků v Knihovně Národního muzea* seznámila posluchače se systémem řazení kramářských písní uložených v Národním muzeu, které vlastní nejrozsáhlejší sbírku v ČR, čítající přes 40 000 písňových jednotek. Na základě zajímavé videodokumentace se Jiřina Kosíková z EÚ Brno zabývala proměnami lidové kultury v současnosti. Na závěr večera prvního dne se uskutečnilo přátelské setkání účastníků semináře v prostorách nového pracoviště Etnologického ústavu Na Florenci.

Dopoledne následujícího dne bylo celé věnováno etnochoreologii. V referátu *Problematika tanečního zápisu v tištěných sbírkách a jejich reedicích. Možnosti katalogizace lidových tanců* kriticky zhodnotila Daniela Stavělová metodu tanečních zápisů současných editorů klasických sbírek v komparaci se staršími sbírkami a doplnila svá stanoviska praktickými ukázkami. Eva Kröschlová se vyjádřila k problematice strukturální analýzy

tanců a zhodnotila výsledky bádání etnochoreologické studijní skupiny ICTM, přičemž svůj referát strukturální analýzy forem lidových tanců názorně doplnila praktickým předvedením z videozáznamu. Problémem konvertibility českých lidových tanců při regionální kartografii a strukturální klasifikaci se ve svém referátu zabývala Hannah Laudová. Zdenka Jelínková věnovala svou pozornost problematice videodokumentace lidových tanců na Moravě a ve Slezsku a svůj výklad doprovodila praktickými ukázkami i videozáznamy.

Odpolední program zahájila dvojice programátorů ing. Jana Járy a ing. Lenky Lorencové z Českých Budějovic, kteří se podíleli na počítačovém programu projektu Etnologického ústavu – Generální soupis pramenů lidových písní v Čechách. Jejich referáty se týkaly sběru a ukládání dat do strukturovaných databází českého sbírkového fondu (J. Jára) a prezentace

a vyhledávání dat prostřednictvím internetu ve strukturované databázi českého sbírkového fondu (J. Jára – L. Lorencová). Techniky ochrany, digitalizace a využití etnomuzikologických fondů z Ústavu hudobnej vedy SAV se týkal referát Lýdie Mikušové z Bratislavy. Věra Thořová z EÚ Praha podala přehled archivace rukopisných písňových sbírek v Čechách, jejich historie i způsobu uložení. Na základě chystané edice písňové sbírky Jana Jeníka z Bratřic shrnul Jiří Traxler z EÚ Praha problémy kritických edic rukopisných sbírek a zpěvníků. Seminář ukončil Lubomír Tyllner referátem *Sbírka Čeňka Holase jako ediční problém*, v němž charakterizoval zejména otázky vzniklé při chystané edici dosud nevydaného sedmého dílu sbírky.

Bohatá a plodná diskuse k jednotlivým tématům i hojná účast přesvědčila o aktuálnosti přednesené problematiky a vytyčila nové úkoly do budoucna.

Věra Thořová

c. Zprávy z muzeí

Hrdličkovo muzeum člověka UK – historie a současnost

Hrdličkovo muzeum člověka UK

Historie

Hrdličkovo muzeum člověka UK nese jméno po svém zakladateli, Dr. Aleši Hrdličkovi (1869–1943), významném americkém antropologovi českého původu.

Myšlenky vedoucí k založení Muzea člověka obsahují dopisy T. G. Masarykovi uložené v Archivu prezidenta repu-

bliky. V dopise ze dne 22. 3. 1929 píše Hrdlička: „První snahou naší bylo pomoci české anthropologii, jedné zajisté z nejdůležitějších věd, a to se (zásluhou vašich výborných lidí Matiegky a Niederle) podařilo. Již dnes, ač dosud v počátcích, jest český Anthropologický ústav jedním z nejpřednějších a jeho výborný zajištěný časopis dělá všem čest. Mé úspory činí opět dosti pěkný obnos, a jest čas učinit další krok. Tento další krok vyhranil se během času a různými poznatky v jiných zemích i zkušenostmi vlastními. Jest to nadevše důležitý doplněk anthropologie pro vědu, pro lid, pro návštěvníky, pro kulturní status země. Tento krok jest vybudování Musea člověka“.